

Verschillen met de 4^e editie (1997) zijn onder meer de toevoeging van de normgroep van 2-jarigen en het gelijkstellen van alle items in aantal, oplopend tot 30. Vanaf item 7 starten tijdsmeting en afbreeknormen. U herkent de 5^e editie aan de afgebeelde ‘zwarte voetjes’ op de handleiding en alle testboekjes. De 3 onderdelen mogen uitsluitend in de genoemde volgorde worden afgenomen, wijziging kan de resultaten beïnvloeden!

Omschrijving

Het kind moet een aantal in moeilijkheidsgraad oplopende geometrische figuren vrij natekenen, herkennen en gestructureerd natekenen. Leeftijd 2;0 t/m 18;11 jaar. De betrouwbaarheid (blz. 99) en validiteit (blz. 105) van deze test zijn hoog.

Materiaal

- 2 scherpe potloden (géén gum)   - scoreformulier
- stopwatch   - 3 testboekjes (groene VMI, blauwe VP, bruine MC)
- instructieformulier   - normenboekje incl. scoringscriteria

Aanbieding

Opmerking: het is raadzaam om van tevoren de scoringscriteria te bekijken.

1. Leg de **Visueel-Motorische Integratie** test (VMI; groene testboekje) recht voor het kind neer. Zorg ervoor dat het kind de figuren niet van tevoren ziet. “We gaan een aantal figuren natekenen”. Begin bij item 7*. “Kun jij proberen dit figuurtje na te tekenen in het lege hokje hieronder?” Moedig het kind aan als dat nodig is. Het is *niet* toegestaan dat de proefleider een figuur voordoet of anderszins aangeeft hoe het kind te werk moet gaan. De* proefleider mag de figuur ook niet benoemen. Dus *niet*: “Teken deze cirkel eens na”. Het is ook niet geoorloofd dat het kind de figuren eerst met zijn vinger of met een potlood overtrekt; per item is maar één poging toegestaan en er mogen geen items worden overgeslagen. Als de eerste figuur af is: “Goed zo, probeer nu de figuur ernaast maar”. Ga door het deze aanbieding totdat het kind de instructie heeft begrepen. Zeg dan: “Ga zo maar door en probeer de rest van de figuren na te tekenen. Sla het blad maar om als je de laatste figuur van deze bladzijde af hebt”. **Er is géén tijdslimiet**. Als een kind de instructie niet begrijpt of faalt op item 7 t/m 9, laat het dan de figuren aan de achterkant overtrekken of teken de figuren voor op blz. 2 van het testboekje (indien je dat nog niet gedaan hebt)*. Als dit goed gaat, laat het kind dan opnieuw proberen de figuren (vanaf item 7) direct na te tekenen.

Afbreeknorm: Als het kind op 3 achtereenvolgende items faalt (zie scoringscriteria), dan wordt de test afgebroken. Het is toegestaan om door te gaan omdat het informatief kan zijn te zien hoe het kind de moeilijkere opgaven maakt. Eventueel goed nagetekende figuren worden dan uiteraard niet meer meegerekend.

2. De **Visuele Perceptie** test (VP; blauwe testboekje) wordt *na* de VMI afgenomen. Wijs naar het eerste figuur in het zwart omliggende hokje en zeg: “Zie je deze lijn? Daaronder staat één lijn die precies hetzelfde is”. Met je andere hand wijs je naar de antwoordmogelijkheden en zegt: “Welke zou het zijn, wijs jij maar aan”. Kinderen onder 6 jaar krijgen geen potlood, kinderen boven 6 jaar kunnen het juiste antwoord zelf aankruisen. Dek geen figuren af. Ongeacht of kinderen wel/niet reageren of wel/niet het goede antwoord geven, moeten bij item 4 t/m 6 de twee antwoordmogelijkheden uitgelegd worden. Vanaf item 7 moet het kind het zelf doen, zonder verdere uitleg. “Geef steeds aan welke figuur precies hetzelfde is als het voorbeeld. Sla geen figuren over”. Het kind heeft voor deze test **vanaf item 7 precies 3 minuten**. Het gaat in principe om de eerste respons, tenzij het kind zichzelf duidelijk verbetert. **Er is géén afbreeknorm** tijdens afname hoewel de scoring gestaakt dient te worden na 3 opeenvolgende fouten (of verstrijken tijdslimiet).

* Bij een kind onder de 6 jaar waarbij je van tevoren geen functionele VMI verwacht, of bij een kind dat faalt op item 7 t/m 9, mag je wel eerst een verticale lijn voortekenen op blz. 2 van het groene testboekje. “Kijk, ik ga hier een lijn tekenen. Probeer jij deze lijn eens na te tekenen”. Vervolgens teken je ook een horizontale lijn en een cirkel voor. Als een kind dit kan, dan ga je op de reguliere wijze verder vanaf item 7.

3. De **Motorische Coördinatie** test (MC; bruine testboekje) wordt als laatste afgenomen. *Zorg voor een scherpgeslepen potlood zodat het kind niet door de dikke punt eerder buiten de lijnen tekent!* Oordeel zelf of het kind, jonger dan 7 jaar, eerst even een pauze nodig heeft. Leg het testboekje recht neer voor het kind. “Kijk hoe ik een rechte lijn teken van de zwarte stip naar de grijze stip en binnen de lijnen blijf” (item 4A). wijs naar item 4B en zeg: “Nu moet jij een lijn tekenen van de zwarte stip naar de grijze stip. Probeer binnen de lijnen te blijven”. Herhaal item 4A en de instructie voor 4B als het kind niet reageert. Item 5B en 6B gaan op dezelfde wijze als item 4B. vanaf item 7 moet het kind het zelf doen, zonder verdere uitleg. “Tekenen steeds een duidelijke lijn van de zwarte stippen naar de grijze stippen. Probeer binnen de lijnen te blijven”. Het kind heeft voor deze test vanaf item 7 precies 5 minuten. “Begin maar, teken zoveel figuren als je kan, maar haast je niet. Tekenen netjes en in de goede volgorde. Sla geen figuren over”. Bij het omslaan van de pagina: “Als het figuur een zwarte stip heeft, moet je daar beginnen. Als er géén stip staat, mag je beginnen waar je wilt. Blijf binnen de lijnen en probeer het voorbeeldfiguur zo precies mogelijk na te tekenen”. Het kind mag niet gummen, maar mag wel het potlood van het papier halen. Bij de *items 17 t/m 21* mag het kind *éénmaal per item* geholpen worden, alléén als het wat vergeten is te tekenen, door te zeggen: “Heb je alle delen van het voorbeeld nagetekend?”

Afbreeknorm: Er is in principe geen afbreeknorm. Wanneer de test eventueel binnen 5 minuten toch wordt afgebroken omdat het kind echt te moe is of omdat duidelijk is dat het kind geen punten meer zal scoren, dan moet de exacte tijd van stoppen worden genoteerd! Het is eventueel ook toegestaan langer dan 5 minuten door te gaan als het kind dat wil. Geef dan wel aan tot waar het kind bij exact 5 minuten is gekomen. Eventueel na die tijd goed nagetekende figuren worden dan uiteraard niet meer meegerekend.

Notatie

Tijdens: observaties!

Achteraf: i.v.m. het interpreteren van de resultaten is het zinvol om van de fout nagetekende figuren na te vragen wat het kind moeilijk vindt en wat er fout is gegaan.

Gebruik de scoringscriteria uit de handleiding (blz. 28 t/m 75; 84 t/m 88). De leeftijdsnormen en de minimale prestatie om een figuur goed te rekenen worden daarin vermeld. De illustraties dienen als hulpmiddel in twijfelgevallen. Als er na het bestuderen van de scoringscriteria nog twijfel bestaat, reken dan een figuur goed. Op het VMI-scoreformulier dient per item vermeld te worden of een item goed of fout is nagetekend (G/F). in de kolom ernaast is ruimte voor opmerkingen.

Scoring en normering (zie handleiding blz. 162 en verder)

VMI: Tel het aantal goed nagetekende figuren **tot 3 opeenvolgende fouten**. Dit aantal vormt de ruwe score. Vul dit in op het scoreformulier (max. 30 punten). Om te voorkomen dat je punten voor items 1 t/m 6 vergeet mee te tellen wanneer deze niet zijn afgenomen, kun je ook het aantal foute antwoorden van 30 aftrekken, ervan uitgaand dat er geen aanleiding was om na aanvankelijke start bij item 7 desalniettemin eerdere items te laten maken door het kind.

VP: Tel het aantal goede antwoorden gegeven **binnen 3 minuten, tot 3 opeenvolgende fouten**. Tel de goede antwoorden na 3 opeenvolgende fouten *niet* meer mee, ook al is de tijd nog niet verstreken. Dit aantal vormt de ruwe score. Vul dit in op het scoreformulier (max. 30). Zie ook VMI hierboven waar als alternatieve methode geldt: ruwe score = 30 (dan wel het laatste item tot waar het kind binnen de tijdslimiet gekomen is) – aantal foute antwoorden.

MC: Tel *alle* nagetekende figuren die in **5 minuten** zijn gedaan. **Stop niet met scoren bij 3 opeenvolgende fouten** (blz 87: “do not stop scoring after 3 consecutive failures”). De nagetekende figuren moeten aan drie criteria voldoen om 1 punt te krijgen (max. 30 punten):

- Er moeten lijnen staan tussen alle punten en in alle delen van het figuur.
- De getekende lijnen mogen niet duidelijk buiten de lijnen vallen.
- Driedimensionale overlappingsen moeten duidelijk zijn (item 27 en 30).

Zie ook VMI hierboven waar als alternatieve methode geldt: ruwe score = 30 (dan wel het laatste item tot waar het kind binnen de tijdslimiet gekomen is) – aantal foute antwoorden.

drs. Y. Kaldenbach, gz-psycholoog / kinder- en jeugdpsycholoog, versie maart 2009 (eerdere versies bevatten fouten, o.a. m.b.t. wel/niet stoppen met scoren van VP na 3 opeenvolgende fouten), suggesties ter verbetering naar ykaldenbach@hotmail.com . Deze instructie is een bewerking van de PINOK-instructie (1994-versie!), waarbij naast de update naar de 5^e editie ook verdere wijzigingen zijn aangebracht ter verheldering van de instructie en afname.